

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 8. Zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglaševanje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in uitojilivo v Trstu.

# EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročnike brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, za pol leta Kren 2-10. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rečeptel se ne vračajo. Naročnine, oglaševne reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

## BRZJOJAVNE VESTI.

### Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 8. Zbornica je vsprejela bančni zakon. Vladna stranka je priredila finančnemu ministru Lukacsu ovacije. Opozicija je priredila ovacije posl. Polonyju, ko je odhajal iz zbornice. Zbornica je nato pričela razpravo o rekrutnem kontingentu.

### Hrvatski sabor.

ZAGREB 8. Na današnji seji je zbornica nadaljevala adresno debato. Poslanec Radičević je ob živahni pohvali govoril o vsprejetju adrese, predložene od odseka. Potem je govoril posl. Akačić (Starčevićeva stranka).

### Nadomestna državnozbornska volitev na Reki.

REKA 8. Na današnji dopolnilni volitvi državnega poslanca za ogrski državni zbor je dobil kandidat nacionalne delavne stranke Dr. Anton Vio 1007 glasov in je bil izvoljen proti avtonomisti dr. Rihardu Zaneli, ki je dobil 723 glasov. Volitev je bila zelo viharna in trgovci so že na vse zgodaj zaprli prodajalnice, ker so se bali demonstracij. Ko je bila volitev končana je dr. Vio izjavil, da bo z vso močjo branil koristi mesta in italijanskega jezika.

### Imenovanje novega srbskega vojnega ministra.

BELIGRAD 8. — Današnja ministerska konferenca je sklenila ponuditi listnico vojnega ministerstva generalu Stepanoviću, oziroma generalu Putniku. Novi vojni minister bo imenovan baje že do jutri; s tem se odstrani nevarnost splošne ministerske krize.

### Aehrenthal pojde, ker je bolan? Pallavicini tudi?

DUNAJ 8. „Neues Wiener Tagblatt“ poroča, da bolega grof Aehrenthal poleg drugih že znanih boleznih tudi na neki obistni bolezni. Zato se sploh ne povrne več na svoje mesto, temveč ga nadomesti definitivno markiz Pallavicini. A tudi ta da bolega na neki želodčni bolezni.

### Katoliška liga?

DUNAJ 8. „Reichspost“ javlja, da se snuje nova klerikalna organizacija „Katoliška enota“, ki bo združevala vsa obstoječa katoliška, politična in nepolitična društva cele Avstrije. V škofijah z več narodnostmi bi se osnovalo narodne sekcije. Namen te zveze bi bil, katoliške interese — brez ozira na narodne prepire — braniti proti socializmu, liberalizmu in ateizmu, s posebnim ozirom na šolo.

### Iz Portugalske.

LIZBONA 8. — Ko je dospel škof iz Oporta, je prišlo do sovražnih manifestacij proti škofu. Škofa so morali spraviti v stanovanje pravosodnega ministra, kjer sta ga zadržala minister in viši državni pravdnik. Zvečer je bila razširjena govorica, da škofa odstavijo.

LIZBONA 8. Škof iz Oporta čaka sedaj na glavnem vojaškem poveljstvu odloke vlade. Duhovnike, ki so jih zaprli radi prečitavanja pastirskega pisma, so izpustili na svobodo.

LIZBONA 8. Vest, ki jo je neki list v Vigu priobčil o uporu v Arcos de Valle de Vez, je popolnoma neresnična.

### PODLISTEK.

## Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavš.

Najlepši pogledi v bodočnost so se odpirali zaročencu lepe in bogate vdove.

Drugi dan opoldne so bile že vse plemiške čete v Zagrebu. Svobodno mesto je bilo polno nenavadne vojske, ki se že dolgo časa ni zbrala v tak namen. Vojski so bili pijani želje, da se čim prej udarijo s kmeti ter jih pobijejo, ker so se dvignili zoper svojo gospodo.

Stanovska vojska se je utaborila na zagrebški ravnini pod llico. Bila je pripravljena za vsak hip. Viceban je ta dan večkrat prihajal k četam, pregledaval jih ter daljapevdi, opominjajoč kapetane, ki jih je takoj imenoval, da naj drže red v vojski.

Meščani so ves dan obiskavali plemiško vojsko in jo gostili z izvrstno jedjo in piščo. Imeli so jo za svojega dobrotnika, ki tudi njihovo svobodno mesto reši nevarnosti, v katero so tako nenadoma zašli.

### Upor proti marošskemu sultanu.

PARIZ 8. Ag. Havas javlja iz Tangerja: Iz Feza poročajo: Zdi se, da so zveze med Fezom in Rabato pretrgane, med Fezom in Tangerjem pa le ugrožene. Rodova Heragas in Uledjamas žugata z odpadom. Šerifska severna mehala maršira proti njim pod vodstvom francoskih častnikov.

PARIZ 8. Španski viri poročajo, da je bil umorjen francoski major Mangin, vodja francoske vojaške misije. Umoril ga je sin maroškega vojnega ministra, ker je Mangin dobil od sultana obljubo, da francoski častniki preustroje posadko v Fezu po evropsko.

„Petit Parisien“ je doznal od ministerstva za unanje stvari, da je položaj v centralnem Maroku zelo resen. Rodovi okoli Feza so se uprli sultanu, češ, da se je preveč udal francoskemu uplivu in izdal islam.

### Posredovanje Združenih držav v Meksiki.

WASHINGTON 8. Vzlic temu, da je dala vlada pojasnila radi mobilizacije ob meksikanski meji, se vendar vzdržuje vest, da se vlada pripravlja na odločne korake in da položaj v Meksiki ni tako zadovoljiv, kakor se zadržuje oficijelno. Ako se neredi razširijo, bi bili v nevarnosti važni interesi unanijih držav.

Angleški poslanik Bryce je imel o položaju pogovor s tajnikom oddelka za unanje stvari. Zagotavlja se, da je dala Anglija razumeti Združenim državam, da bo sama morala varovati svoje državljane, če ne bi mogle Združene države čuvati inozemcev v Meksiki.

Transportna ladija „Praire“ odpluje danes iz Filadelfije v Guantanamo s štirimi polki pomorščakov. Iz San Francisca sta odšla na meksikansko mejo dva pešpolka.

LOS ANGELES 8. Sinoči je odšlo v San Pedro devet torpedovk. Križarke „Kalifornija“, „Sonth-Dakota“ in „Pensylvania“ so odplule danes opoldne.

WASHINGTON 8. Poveljujoči častniki povsod naglo zbirajo čete. Ladije v Atlantskem in Tihem Oceanu vkravajo premog in živila, da bodo mogle naglo odpluti v meksikanski zaliv ali pa v južno-kalifornsko vodovje. Sodi se, da je pravi pomen mobilizacije v zvezi s položajem v Meksiki, kjer ni vse tako v redu, kakor to zatrjuje meksikanska vlada. Poročajo, da je predsednik Diaz bolan, kar vznemiruje njegove prijatelje, in treba se je pripraviti na važne dogodke. Zdi se, da se radi tega tako hiti s pripravami, ker je baje angleški poslanik Bryce namignil, da poseže vmes Anglija, ako tega ne store Združene države.

### Državni zbor.

DUNAJ 8. Zbornica poslancev je začela danes zopet zborovati. Predsednik dr. Pattai je otvoril sejo ob 11.15 predpoludne. Na dnevnem redu se nahaja tudi poročilo poslanca Concija o italijanski pravni fakulteti, načrt zakona glede raztegnitve zavarovanja proti nevarnostim in boleznim tudi na mornarje in ribiče, zakonski načrt o novem društvenem zakonu in načrt trimesečnega proračunskega provizorija. Slednji zakonski načrt obsega tudi predlog glede subvencije za paroplovstva na Dunavu in v južno Ameriko,

ter pooblastilo, da sme vlada najeti posojilo v znesku 25,888.597 kron in 50,244.000 za pokritje na Avstrijo odpadajočega zneska po delegacijah dovoljenega izvanrednega vojnega kredita.

Načrt novega društvenega zakona se razlikuje od sedanjega v glavnem v tem, da ne dela razlike med političnimi in nepolitičnimi društvi. Določba, ki je dosedaj branila ženskam, da niso mogle postati članice političnih društev, odpade po novem zakonu. Shodov, katerih se bo vdeležilo največ 20 oseb, ne bo treba naznanjati oblasti.

V nadaljevanju razprave o poročilu ustavnega odseka je izjavil generalni govornik proti dr. Korošcu, da so bili Slovenci prvi, ki so zahtevali reformo društvenega zakona. On pozdravlja s simpatijo sodelovanje žen v društvenem življenju. Obrnil se je proti nekaterim malenkostnim določbam vladne predloge. — Govornikova stranka bo podpirala vsa stremeljenja, ki gredo za razširjenje društvene svobode.

Generalni govornik za dr. Adler je kritiziral posamezne določbe vladne predloge, ter pozivljval stranke, naj se ne dajo zmotiti po vladni taktiki.

Na to je bila razprava prekinjena.

Posl. Biankini je spravil v nekem oprasanju na predsednika v razgovor svoje premislevalne predloge k krošnjarskem zakonu, v katerem je izrecno rečeno: Ogrski in hrvaški državljani in oblasti. On protestira proti temu, da je posl. Polony nastopil v ogrski poslanski zbornici proti njegovemu predlogu na način, ki ni niti stvaren, niti dostojen parlamenta.

On se je dalje obrnil proti temu, da se je ogrski ministerski predsednik obrnil v tem vprašanju na avstrijskega ministerskega predsednika. To da znači umeševanje ogrskega ministerskega predsednika v posvetovanje avstrijske poslanske zbornice. Govornik je tudi protestiral proti odgovoru, ki ga je ministerski predsednik Bienerth dal ogrskemu ministerskemu predsedniku.

Predsednik dr. Pattay je rekel, da je bil odgovor ministerskega predsednika bar. Bienertha popolnoma opravičen, ker so se dogodile pomote pri glasovanju o krošnjarskem zakonu.

Kar se tiče očitanja posl. Biankinja, da se ogrski ministerski predsednik vmešava v naša posvetovanja, je predsednik izjavil, da mgra to očitanje zavrne, ker se je tu šlo za postopanje z ogrskimi državljani. Kar se tiče dalje dozdevnih žaljivih izrazov nekega ogrskega poslanca, je predsednik rekel, da tu ne gre voditi polemike z ogrskimi poslanci.

Posl. Malik je na koncu seje vprašal predsednika, če ne misli s predsednikom gosposke zbornice stopiti v dogovor v svrhu protesta, da rimski škof Sarto prepoveduje katoliškim vladarjem, da bi o priliki letošnjih jubilejnih slavnosti obiskali svojega zaveznika italijanskega kralja. To domišljivo blaznost, to brezprimerno prevzetnost treba odločno zavrniti. (Ugovor pri krščanskih socialcih).

Predsednik dr. Pattay je odgovoril, da nima on nikakega vpliva na zunanje razmere, zato tudi ne misli stopiti v dogovor s predsednikom gosposke zbornice. Radi žaljivih izrazov proti papežu pa pozivlja posl. Malika odločno na red.

še celo na kaptol je bilo možno čuti, da vojska odhaja; in sedaj je vse hitelo k taboru, da vidi odhod stanovske vojske.

Plemiči in gospoda, nekateri peš, drugi na konjih, meščani in radovedne njihove boljše polovice, duhovniki, dijaki, učenci, otroci brez števila, — vse to se je zbralo okrog tabora, kjer so stale čete v vrstah.

Konjeniki so že sedeli na svojih konjih, da prvi odjezdijo proti Božjakovini. Viceban jim je dal za vodjo Kristofa Domjaniča, ki je po dolgem času zopet oblekel že ponošeno prejšnjo uniformo, sicer malo tesno, ali vendar se je krasno prilagala njegovemu močnemu, a vitkemu telesu. Pod velikim kalpakom z belo perjanico so sijale energično njegove velike modre oči, in blagi njegov obraz je dobil sedaj ves drug izraz: hladen in resen, kakoršen mora biti poveljnik, ki se mu mora pokoravati vsakdo ter ubogati njegovo besedo.

Tudi Gita je prišla s hčerkama, da vidi odhod vojske, a največ pa, da vidi svojega zaročenca ter mu še enkrat stisne roko.

Domjanič je, opazivši jo med gledalci, izpodbodel konja ter stekel do nje, kjer jo je pozdravil po vojaško.

„Mi odrinemo takoj!“ je rekel Domjanič. „Jaz grem kakor predstraža s svojimi konjeniki.“

„Čuvajte se, rotim vas!“ je prosila Gita.

Na to je bila seja pretrgana. — Prihodnja seja v petek.

### Konferenca načelnikov klubov.

DUNAJ 8. — Na današnji konferenci načelnikov klubov je ministerski predsednik rekel, da je potrebno, da zbornica hitro reši nekatere predloge, izlasti rekrutno predlogo. Na to se je vnela daljša debata, na kateri so se vsi načelniki strank izjavili za to, naj bi se proračun rešilo po možnosti pred koncem meseca marca. Le zastopniki „Slov. enote“ so izjavili, da morajo tozadevno počakati na sklepe svojih strank.

Za politične pravice žensk! — Proti postopanju tržaškega magistrata v vojaških stvareh.

DUNAJ 8. Petičije za volilno pravico žensk in pravico do vdeleževanja v političnih društvih sta vložila posl. dr. Rybář za tržaške, posl. Štrekelj pa za goriške Slovenke.

Posl. Rybář je tudi interpeliral radi postopanja magistrata tržaškega proti Slovencem v vojaških stvareh.

### Proračunski odsek.

DUNAJ 8. Proračunski odsek poslanske zbornice je pričel danes specialno debato državnega proračuna. Prva štiri poglavja, dvor, dvorna pisarna, državni zbor in drž. sodišče so bila vsprejeta brez bistvene debate. Pri poglavju ministerski svet je prvi povzel besedo finančni minister dr. Robert Mayer.

Zavarovanje mornarjev in ribičev proti nevarnostim in boleznim.

DUNAJ 8. V obrazložbi vladnega zakonskega načrta o zavarovanju mornarjev in ribičev proti nevarnostim in boleznim je rečeno med drugim: Namen predloge je, da nadomesti pomanjkljive in zastarele sedanje tozadevne predpise z novimi, ki bodo odgovarjali današnjim gospodarskim in prometnim razmeram. Za osebe posadk tuzemskih ladij pride v poštev več vrst obolenosti namreč obolenost na kopnem, na ladiji med vožnjo, in v inozemstvu, v prvem in tretjem slučaju bi imelo nastopiti pravo zavarovanje proti boleznim, ker se trajanje bolezni ne more določiti in bi bili za brodolastnika preveliki tozadevni troški.

Poleg tega gre tu dostikrat za obolenosti, ki imajo s poklicem obolenega le malo ali nikako zvezo.

V drugem slučaju pa bi moral seveda brodolastnik na primeren način skrbeti za mornarje, kakor za obolenle potnike.

\* \* \*

DUNAJ 8. V današnji seji drž. zbora je posl. Mandič vložil interpelacijo glede pomanjkanja sodnikov in pisarniškega osebja pri okrajnih sodnih in Istri.

## Tržaško Slovenstvo, njega vodstvo in njega delo.

IX.

(Glej izdanje od minole nedelje).

V spopolnjenje slike o delu zadnjih dveh desetletij in njega vspehih za pravo našega jezika na polju pravosodstva v Trstu nam je še opozoriti na trgovinsko sodišče. Tudi tu smo z vstrajnostjo in odločnostjo odpravljali ovire, ki so poprej onemogočale razprave v slovenskem jeziku. Ravno tu smo

„Mislim bom vedno na vas,“ je odgovoril Domjanič.

Jelena in Magdalena sta pozorno gledali junaško podobo častnikovo, posebno Jelena, ki ga je motrila za čudo zrelih, pametnim pogledom.

Gospe, ki so stale v Gitini bližini, so si pričele šepetati ter se pomenljivo spogledovati. Gotovo so že izrekle sodbo o Domjaniču in Giti, za katero pa sedaj še ne maramo vedeti.

Ni dolgo trajalo, kar so začeli bobni močno biti. Viceban je prihajal s svojim spremstvom, jahajoč ognjevitvo kobilo. Na to je bilo čuti klice častnikov in urejevanje čet.

Domjanič se je sklonil s konja ter nutil roko Giti v slovo, na to pa je, potegnivši sabljo iz nožnice, odjahal skokoma vicebanu nasproti. Viceban mu je rekel nekaj besedi, Domjanič je hitro obrnil svojega konja ter se vrnil k svojim konjenikom, ki so že kakor prikovani sedeli na svojih konjih ter čakali na povelje za odhod.

Na glasno komando Domjaničevo je krenil oddelek sto konjenikov kakor prednja straža proti Božjakovini. Ljudstvo in vojski so zaklicali gromovito: Vivat! Usodni trenutek je prišel. Stanovska vojska je krenila proti upornim kmetom, in gotovo se bodo v kratkem času pokorile kmečke butice. (Pride še.)

izvojevali zmago, ki ni le važna, ampak je je tudi nekako merilo za naraščanje naše politične moči: vzlic vsemu gromenju v italijanski javnosti, vsej srditi kampanji od strani italijanskega časopisja in italijanskih odvetnikov, in v kljub srditemu protestu od strani trgovinske zbornice smo izvojevali mesto tudi za slovenske prisednike na razpravah tega sodišča, s čemer je bila odstranjena vsaka ovira proti slovenskim razpravam. Vsa obstrukcionistiška sredstva, s katerimi so hotele italijanske stranke in njihovi zaupniki preprečiti uveljavljanje našega jezika, so ostajala brez zaželenega vspeha in tudi tu kažejo vsa znamenja, da se se Italijani že začeli spoprijaznjevati s tem stanjem stvari.

Vidimo torej, da se je delo za množenje naše politične potence in za gradbo socialne organizacije istodobno, paralelno in uspešno razvijalo.

Vspehi političnega dela se nam kažejo v naraščanju narodne zavesti toliko glede ekstenzivnosti, kolikor intenzivnosti: množica narodno probujenih je konstantno naraščala po številu in zajemala vedno večji obseg, a ob enem se je tudi poglobljalo in bistrilo njihovo umevanje nalog in ciljev slovenske narodne politike na tržaškem ozemlju. Ta oživiljena in pomnožena narodna zavest prihaja od vidnega izraza ob raznih političnih činih in izlazi ob volitvah. Pa še v nekem drugem pogledu, ki je pa še večje važnosti, nego vsi vspehi v politični borbi. Število slovenskih starišev, ki žele svojim otročičem vzgoje v materinem jeziku in v narodnem duhu, narašča tako rapidno, da so nadkriljene vse nade, ki smo si jih mi sami upali gojiti še pred nekolikimi leti. Nekdaj smo se skoro bali, da-li bomo mogli napolniti le jedno četirirazrednico, danes pa bi jih brez vsake agitacije napolnili tudi več, ako bi jih le imeli.

Sadovi dela za socialno organizacijo Slovenstva mesta tržaškega in njegove okolice pa se kažejo v veliki vrsti najrazličnejših društev: kulturnih, zabavnih in športnih. V tem pogledu nas nadkriljuje ednina naše središče Ljubljana; za njo pa so tržaški Slovenci bržkone na prvem mestu. Naj opozorimo tu le na par institucij. Društvo naših akademikov — te vrsti narodnih sotrudnikov še pred nekaj leti malo da niti poznali nismo — razvija kaj uspešno prosvetno delo. Naša sokolska organizacija se je tako razvila in pomnožila, da smo mogli osnovati posebno sokolsko župo; a naše gledališče že dela prve korake od diletantizma k umetniškemu proizvodnji. — Naše gledališče je že danes prevažna narodno-kulturna institucija v najeminentnejšem smislu te besede. Od nedelje do nedelje prireja po dve predstavi, a mi, ki smo od prvega začetka opazovali ta razvoj, opazamo sedaj s pravo radostjo, kako nam naše gledališče privablja vedno nove, doslej nepoznane elemente v svoj hram, kjer jim z lepo besedo z odra doli oplemenjuje čustva in jih uči ljubiti in ceniti svoj materini jezik, ki so se ga morda še nedavno temu — sramovali.

Slovensko gledališče je nedogledne važnosti, je eden najvažnejših komponentov naše skupne narodne organizacije, ker sadovi vsakega prosvetnega dela množe končno narodno-politično moč našega elementa.

Naglašamo to posebno na adresu vseh onih faktorjev našega javnega življenja, ki so na ta ali oni način v položaju, da grede tej naši instituciji kakorsibodi na roko v tem njenem stremeljenju.

Se na eno našo ustanovitevitev moramo tu opozoriti, ker se smemo po pravici ponašati z njo. Ustanovili smo si tudi podružnico „Glasbene matice“ in z njo glasbeno šolo — učilnico za vzgojo naraščaja in s tem za bodoči pravi napredek naša glasbeno-umetniškega polja.

S tem pa, da naglašamo te institucije, nikakor ne kratimo zaslug, ki jih imajo vsa naša društva za naš napredek. Vsako ima svojih velikih zaslug v svojem okrožju, vsako je faktor, ker vsa vrše tudi danes vestno svojo nalogo in delujejo za isti cilj skupne organizacije naše.

Iz malenkostnih začetkov nam je vzrastla mogočna stavba politične šole in socialne organizacije.

Ali napredovali smo še na tretjem polju. Vspelo nam je delo, ki je najvažnejše in zato tudi najtežavnejše. Delo na — polju gospodarske in posebno denarne organizacije. S tem vspehom smo šele spopolnili pogoje in jamstva za svoj narodni obstanek. Brez gospodarske podlage ne morejo vsi politični vspehi in tudi največje narodno navdušenje zagotoviti narodu obstanek. Brez tega dela bi ob svojem trudu in vseh svojih bojih viseli v zraku se svojim narodnim obstankom. O tem kaj več prihodnjič.

## Dnevne novice.

K napadom „Slovenca“ na dr. Kramarja pišejo „Narodni listy“: Veliko pozornost v vsem političnem svetu je vzbudil po svoji formi in vsebini naravnost nena-

vadni članek v „Slovencu“, kateri napada dr. Kramarja na način, ki je običajen pri dunajskih listih. Bilo bi pod našo častjo, ako bi le z eno besedo polemizovali proti temu članku. Ne zasluži drugega, nego da ga odložimo z onim čutom, ki ga ima človek napram neki umazani stvari, in da počakamo, kaj poreče k temu članku dr. Sušteršič? Kar se pa tiče usode „Slovenske Enote“, rečemo lahko samo toliko, da se radi kakega prostaškega novinarskega članka ne razbije! Pač pa je opravičena bojazen za njeno bodočnost, ako se na tak način razodeva naravnost brezdanje in bolno sovraštvo enega važnega dela „Slovenske Enote“ nasproti drugemu, ko se tukaj vendar ne gre za osebe, temveč za politične smeri. O tem bo komaj dovoljeno dvomiti.

Kakor nam poročajo z Dunaja je dal že posl. dr. Sušteršič, predsednik „Slovenskega kluba“ in podpredsednik „Slovenske Enote“, odgovor in je objavil kratko pjasnilo, v katerem pravi, da se z onim člankom ne strinja in da je list „Slovenec“ privatno podjetje, nikakor pa ne glasilo slovenske klerikalne stranke. Da pa bi lopovski denuncijantski „Slovenec“ napad na dr. Kramarja in Češki klub obsojal, kakor bi se spodobilo, tega Sušteršič ne govori niti z eno besedo!

Tako „Narodni listy“.

Vojna med Turčijo in Rusijo? Iz Petrograda poročajo: „Birševije Novosti“ poročajo, da je admiral Skujolev pred par dnevi na nekem sestanku, katerega se je udeležilo mnogo mornariških častnikov, govoril o nevarnosti vojne, ki preti Rusiji od strani Turčije. Avstrija da hujša Turčijo, kakor hujša Japonska Kitajsko proti Rusiji. Admiral je rekel, da je izven dvoma, da se Turčija pripravlja za vojno in zato tudi Rusija ne sme ostati prekrizanih rok, temveč se mora tudi od svoje strani pripravljati. V Črnem morju da mora Rusija zgraditi najmanj 6 dreadnoughtov!

Liga slovanskih železničarjev ustanovi v kratkem novo strokovno revijo, ki bo izhajala v češkem, poljskem in slovenskem jeziku. Na Dunaju ustanovi Liga podružnico svojega praškega sekretariata, ki bo imela nalogo vzdruževati stike Lige s poslanskimi krogi in centralnimi uradi. V vsakem mestu, kjer se nahajajo organizacije, pripadajoče Ligi, se ustanove informacije pisarne, ki bodo poslovale v vseh stanovskih stvareh.

Velika Praga. Dolgoletna pogajanja radi priključenja praških predmestij k mestu Pragi so dospela do konca. K dosedanjim osmim okrajem Prage se pridruži drugih osem, tako, da bo imelo mesto 16 okrajev in bo šela bodoča Velika Praga 448.793 prebivalcev. Mesto Kraljevi Vinogradi, ki šteje 75.000 prebivalcev, je odklonilo priključenje k Pragi iz gospodarskih, političnih in finančnih vzrokov.

Škandali v poljskem klubu. Že več časa so se širile vesti, da so nekateri poljski poslanci, pripadajoči k poljski stranki, na neokreten način in zlorabljač svoje mandate preskrbovali od političnih oblasti dovoljenja za prodajo alkoholčnih pijač. Stvar je prišla tudi v sejo poljskega kluba, ki je takoj imenoval posebno preiskovalno komisijo. V tej seji je poslanec Paduh priznal, da njegovo poslansko vedenje ni bilo korektno. Sicer je povedal, da ni zakrivil nič posebnega in se podvrže razsodbi komisije. Kakor pravega zločinca je imenoval posl. Stapinskega, ki dasi je, kakor znano, na nekorekten način pridobil koncesijo za ustanovitev banke. Pri teh besedah je skočil posl. Stapinski pokoncu in se zagnal proti Paduhu, ki ga je imenoval ponovno zločinca in zapeljivca, kateri da ga je naučil teh nekorektnosti. Predsednik je poklical posl. Paduha na red radi izraza „zločinca“. V parlamentarnih krogih vlada velika radovednost, kako se konča ta afera.

Smrt pisatelja Fogazzaro je napravila po vsej Italiji globok utis. Od vseh strani prihaja neštevilno sožalnih brzobjav. V poslanski zbornici se je umrlega pisatelja spomnil s toplimi besedami predsednik Luzzatti. Isto se je zgodilo v senatu. Pogreb se vrši danes.

## Ljudsko štetje.

Mahinacije v mestni plinarni.

V mestni plinarni so otvorili nekaj urad za ljudsko štetje, — gotovo protizakonit. V tem uradu pritiskajo pod vplivom nekega vodje na slovenske delavce, da podpisujejo nove naznanilnice češ, da prejšnje naznanilnice niso veljavne. Vspeh je gotovo obilen, ker se je več naših delavcev ob navzočnosti nekega „capo fabrica“ in revizorja tako prestrašilo, da so res podpisali nove naznanilnice.

Vprašamo, je-li zakonito, je-li dovoljeno, da se na tak način terorizira naše ljudi, da proti svoji volji, iz zgolj strahu, da ne izgube službe, vpisavajo italijanski občevalni jezik?

Značilno je, da je omenjeni „capo fabrica“ z imenom Jurašič — Solkančan in njegova žena pa — Ljubljanka!!

## Domače vesti.

„Slovenec“ v album. Predvčerajšnji „Slovenec“ piše na našo adresu: „Edinost“ trdi, da napada le one duhovnike, ki so se pregrešili proti narodnemu principu, sicer pa da ona visoko spoštuje duhovski stan ter vprašuje, naj pride „Slovenec“ z dokazi. — „Edinost“ je n. pr. napadala papeža zaradi njegovih cerkvenoreformatoričnih dekretov, Misijo, Mahniča, Jegliča in če hočete tudi kaplana Piščanca, Volka, Čoka, Guština, Magdiča itd. Sedaj pa vprašamo mi „Edinost“, naj nam dokaže, kedar so se pa ti proti narodnemu principu pregrešili?

„Slovenec“ si morda domišlja, da nas je z navedbo nekoliko imen kar porazil. Smešno. Saj mi nismo rekli, da nismo nikdar nobenega duhovnika napadali, naglašali pa smo in pri tem ostajamo tudi danes — da nismo nikdar napadali duhovnika zaradi tega, ker je duhovnik. Da pa so nam nekateri gori navedenih duhovnikov res dajali povoda politične naravi za kontroverze z njimi, to nam govori že fakt, da so bili ti gospodje preveč slepo vdani Naglovi — politiki.

Ob tej priliki pa bodi „Slovenec“ povedano na vse usta, da se je vedno krvavo motil, če je menil, da je bila Naglova politika v Trstu politika S. L. S. na Kranjskem. Nagl je vodil svojo politiko, ki pa je bila zopet politika visokih gospodov tam gori. Sicer pa se dozdeva, da se je to — sicer pozno — jelo dozdevati tudi gospodom v Ljubljani. Nagl je imel v Trstu svoje slovensko glasilo; večkrat smo opazili fenomen, da sta si bila „Slovenec“ in Naglovo glasilo v laseh, posebno v zadnjih časih pred smrtjo rečnega glasila. In naše informacije nam govorijo, da je ravno iz Ljubljane prišla parola, naj se rečeno Naglovo glasilo zatré. Zakaj to? Naj bo kakor hoče. Ali ta parola opravičuje domnevanje, da je Nagl tiral svojo politiko. In ker nas je že „Slovenec“ tako izzval, naj mu povemo tu nekaj, kar mu ne bo zvenelo posebno prijetno v ušesa. Iz povsem zanesljivih virov vemo namreč, kako je škof Nagl sodil o politiki S. L. S. in o — „Slovencu“. Izlasti o poslednjem se je o neki priliki naravnost porogljivo in zaničljivo izrazil!!!

Ker nam pa že „Slovenec“ očita napade na papeža, nekatere škofo in posamične duhovnike, in hoče iz tega izvajati zaključek, da smo mi Bog ve kako sovražniki cerkve in duhovščine, naj zabeležimo tu nastopna dejstva.

Bilo je, kolikor se spominjamo, začetkom leta 1907, ko je „Slovenec“ prinesel cel članek, ki je vseboval o jstre napade — kakor „Edinost“ ni nikoli storila — na sedanega papeža Pija X. radi zavoda „Anime“ v Rimu in ravno ta članek je bil povodom za polemiko med „Slovencem“ in tržaškim slovenskim glasilom škofa Nagla. V tej polemiki je „Slovenec“ vstrajal pri svojih trditvah.

„Slovenec“ je strastno napadal poreškega škofa dr. Flappa, o katerem je med drugim rekel, da je najprej ekselencia, potem Italijan in na zadnje škof, in vendar je tudi dr. Flapp — katoliški škof.

Mari meni „Slovenec“, da je svet pozabil, kako strupeno in odurno je „Slovenec“ osebo napadal razne duhovnike, župnike, dekane, kanonike, čim jih je imel na sumu, da ne soglašajo z njegovim politiko brezmejnega sovraštva. Znani so nam slučajji, ko je šel „Slovenec“ v svoji strasti proti takim duhovnikom tako daleč, da se je odtezal zahtevam najprimitivnejše lojalnosti, kakoršno je vsak list dolžan nasproti vsaki osebi, s tem, da niti njihovih popravkov ali pojasnil ni hotel priobčevati, da si se je dotičnikom zgodila najhujša krivica!

Sedaj pa uveljavimo mi — „Slovenec“ — logiko. Če smo mi sovražniki vere in cerkve za to, ker smo morda prišli v navskrižje s kakim posamičnim duhovnikom, potem pa je sovražnik vere in cerkve tudi „Slovenec“.

Prof. Pleteršnika je „Slovenska Matica“ izvolila v priznanje njegovih zaslug za častnega člana.

Združeni čevljarji v Trstu in okolici sklicujejo za nedeljo dne 12. t. m. ob 2. uri popoldne shod v prostore „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, ulica Stadion št. 19. Na shodu se obrazloži namen in pomen novoustanovljane čevljarske zadruge.

Tržaška podružnica „Slov. plan. društva“ je pričela z delom novih zaznamovanih potov, steza ter postavljanjem kazipotnih tabel po okolici, Krasu, Istri itd. ter se obrača tem potom do slav. županstev, cestnih odborov ter posameznikov z uljudno prošnjo, da bi ji šli pri tem delu kolikor možno na roko.

Ker se je v zadnjem času dogodilo, da je bilo jako mnogo zaznamovanih in tabel zamazanih in pokvarjenih, in poslednjih celo odnešenih, prosimo slavno občinstvo, da slehernega vročekrvneža, ki bi ga našlo pri tem vandalskem delu, izroče najbližji varstveni oblasti, a da tudi naši podružnici takoj naznani njegovo ime.

„Jugoslavija“ — zveza jugoslovanskih akademsko-tehničnih društev na Dunaju. Dne 4. julija 1910 je bilo ustanovljeno društvo „Jugoslavija“, kakor zveza jugoslovanskih akademsko-tehničnih društev na Dunaju. C. kr. nižjeavstrijsko namestništvo je potrdilo pravila tega društva z odlokom št. Z. V. 3938/1, z dne 27. XI. 1910. Namen društva je v prvi vrsti, da širi strokovno, po možnosti tudi splošno naobrazbo svojih članov, dalje spoznavanje in proučevanje razmer in stvari, ki se tičejo inženirskega stanu v jugoslovanskih deželah. Da zamore društvo „Jugoslavija“ izvrševati naloge, se obrača tem potom na odlične jugoslovanske rodoljube in korporacije z uljudno prošnjo, da ji pomorejo v gmotnem oziru.

Po § 14. pravil postanejo člani-dobrotniki one osebe ali korporacije, ki plačajo društvu enkratno podporo 100 K, oziroma podporo 160 K v 4 obrokih po 40 K, ali pa izkažejo društvu kako enakovredno dobroto.

Po § 13. pravil postane ustanovni član društva vsaka oseba ali korporacija, ki daruje istemu enkrat za vselej 50 K.

Po § 12. so podporni člani društva one osebe in korporacije, ki prispevajo letno najmanj 10 K v društveno blagajno.

Odbor društev se je sestavil sledeče: Predsednik: Dimitr. Hr. Pavlov, cand. ing.; podpredsednik: Jovan Prokopić, cand. ing.; tajniki: Dimitr. Agura, stud. ing., Ladislav Geržina, stud. ing. in Stevo Živković, stud. ing.; blagajnik: Ladislav Beve, cand. ing.; odborniki: Petar Maroli, cand. ing. in Niko Petrović, stud. ing.

Jupe-Culotte ali hlačno krilo. Nova ženska moda, imenovana po francosko jupe-culotte, kar bi pomenilo po naše: hlačno krilo, je zadela torej na hud odpor od strani moških. Na Dunaju, v Pragi in Budimpešti so se te dni vršile prave pravcate demonstracije proti onim reklamnim lepoticam, ki so se predzrile stopiti na ulico v hlačah ali v hlačnem krilu. Ker se modne dame navadno izprehajajo po najživahnejših ulicah, kakor je n. pr. dunajski Kärntner-Ring, ovira vsaka taka prikazen nje promet, ker se hipoma nabirajo okolo nje stotine ljudi. Zato provzroča nova moda tudi policiji mnogo dela. A najlepše je to, da se „opravičena“ jeza moških ne obrača samo proti ženskim hlačam, imenovanim jupe-culotte, temveč tudi proti ozkim krilom, takozvanim jupe-entrane. Na Dunaju je bilo več dam z ozkimi krili javno insultriranih, morda zato, ker nekateri zamenjujejo ozka krila s krilnimi hlačami. Največji vspeh je menda dosegla nova moda v Trstu. „Demonstracije“ so imele samo značaj — radovednosti. Ne vemo, ali se nahaja reklamna dama trdke Pollak še v Trstu. Nekateri so jo videli prošle nedeljo v Miramoru ob strani elegantnega gospoda. Zavod „Segall“ na Borznem trgu je razstavil sliko omenjene dame. Odkrito rečeno: lepa prikazen, vitka in simpatična, pravi dunajski tip!

Kakor rečeno: povsod „revolucija“ proti ženskim hlačam. Radovedni smo na izid, o katerem bomo seveda poročali.

## Tržaška mala kronika.

Znatna tatvina. Matilda Desić, lastnica neke tolerancne hiše v ulici Beccherie, ima v pritličnem lokalu blagajno, katere ključ je — jako neprevidno — hranila v predalu omare, ki se nahaja v isti sobi. Predvčerajšnjem je tat pograbil sila ugodno priliko, odprl blagajno s pravim ključem in odnesel znesek 1400 K, ki se je tam nahajal. Zdi se, da je tat sam vratar iste hiše, o katerem ni več ne duha ne sluha.

Nezgoda. Dvanajst mesecev stara Herminija Jež, na Škorklji št. 618, je včeraj, ko nihče ni pazil nanjo, padla še zida, visokega nekoliko metrov, in si zlomila zatilnik. Zdravniška postaja je pripeljala otroka v bolnišnico.

Loterijske številke, izžrebane dne 8. marca 1911:

|         |    |    |    |    |    |
|---------|----|----|----|----|----|
| Brno    | 11 | 84 | 42 | 81 | 52 |
| Inomost | 65 | 1  | 64 | 47 | 14 |

Koledar in vreme. Danes: Franciška vd. — Jutri: 40. mučenikov.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Limeroko: Večinoma jasno, semtertja oblačno. Zmerni vetrovi.

## Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Odborova seja se vrši danes zvečer ob 8. in pol v društvenih prostorih. Ker so na dnevnem redu važne stvari, je nujno potrebno, da se te seje udeležijo vsi bratje odborniki.

Vaditeljski zbor naznanja, da se vrši telovadba za trgovski in obrtniški naraščaj vsake nedelje zjutraj od 8. do 10. ure. — Na zdar!

„Čitalnica“ pri Sv. Jakobu opozarja gg. pevce, da se pevska vaja izjemoma ta

Velikanski dohod zadnjih novosti pomladan. blaga Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.

teden vrši mesto danes, jutri v petek točno ob 8. uri in pol zvečer. Ker se bliža nastop, prosimo polnoštevilne in točne udeležbe.

Tržaško podporno in bralno društvo uljudno vabi gg. odbornike in njih namestnike k važni seji jutri v petek 10. t. m. ob 8. uri zvečer.

St. Jakobška mladina ima danes v četrti ob 8. uri in pol sejo v „Konsumnem društvu“ in ne v petek kakor je bilo določeno.

## Naše gledališče.

### Beneški trgovec.

V dokaz, da se naše gledališče ni slepo in brezpogojno udalo ukusu časa, ki ga karakterizira povsodi velika privlačnost dunajske operete, v dokaz, da si je svesto svoje kulturne misije, da hoče biti mnogostransko in da ne „propada“ — tukajšnji odlični muzik ima tako idiosinkrazijo pred opereto, da je v črnem pesimizmu napisal nekje to sodbo, ko vendar nikdar poprej ni naše gledališče opravičevalo k taki optimistični sodbi o nadaljnjem razvoju, kakor ravno sedaj — je naše gledališče tvegalo „tour de force“: vprizorilo je Shakespeareovo dramo. In tveganje je bilo brez dvoma veliko! Videl sem več ljudi, ki so se prijeli za glavo čeh: Kaj? Največjega dramatika, v katerega nesmrtnih kreacijah tiči ves svet, z njegovimi monumentalnimi karakterji, v katere poedine pridirati je in bo vedno kar življenjska naloga gledaliških umetnikov, naj bi spravili na naš oder? Priznati moram, da sem šel tudi jaz s precejšnjo porcijo cizma na predstavu, a reči moram tudi: bil je v speh, tem bolj hvalevreden radi edine velike pomanjkljivosti — skromnosti našega odra.

Ako abstrahiramo od te naše večne mizerije, treba priznati, da so se toliko režija, kolikor vsi igralci resno poprijeli svoje naloge, da so napravili vse, kar se je dalo napraviti, dobro zavedajoči se, da od vzvišenega do smešnega je le en korak. In da smo imeli, da si miniaturno, vendar dostojno vprizoritev Shakespeareove drame, je časten čin našega gledališča in njegovih igralcev, zlasti pa onega, ki je kakor režiser in nositelj glavne vloge pritisnil predstavi pečat svoje osebnosti, g. Dragutinoviča.

„Beneškega trgovca“ so vprizorili v znani Novellijevi prikritosti, ki po velikih antanih osredotoča dejanje okrog postavke Žida, tako, da za to preosnovno za oder je bolj opravičen naslov „Shylock“. Drama je prevedena v lepo slovenščino z gladkimi stihji; ni čuda, saj jo je poslovenil Oton Župančič!

Bila je to ob enem prva velika drama skozi v vezani besedi, ki so jo pri nas vprizorili. Našim igralcem gre za to najlepše spričevalo pridnosti, ker „plaval“ ni nihče in deklamacija ni bila votla, marveč je doživljala vestno in razumno naštudiranje. Ravno radi tega dejstva smem trditi, da dosedaj pri nas še ni bilo tako skrbno pripravljene predstave.

Največje zanimanje je seveda vzbudil nastop gosp. Dragutinoviča v vlogi Žida Shylocka. Bila je to najboljša kreacija, ki jo je g. Dragutinovič postavil do sedaj na naš oder. Takoj, že pri prvem nastopu, je bilo videti, da je g. Dragutinovič veliko detajlirane študije posvetil značaju tega klasičnega oderuha. Zlasti v prizoru z rojakom in pred vsem v težkih prehodih velike scene pred dožetom se je g. Dragutinovič izkazal karakternim igralcem velikih sposobnosti. Njegov „Shylock“ je kreacija, s katero bi se g. Dragutinovič lahko ponašal tudi na velikih odrih, nasproti katerim sodi kritika se strogim absolutnim merilom umetnosti. Tudi njegova maska kakor kraj sta bila v skladu z umetniško kreacijo. — Glede ostalih igralcev sem poprej v glavnem podal že svojo sodbo. Nekateri so aktivno pripomogli k celotnemu harmoničnemu vspehu, nekateri vsaj niso motili harmonije. V obeh ženskih glavnih vlogah sta nastopili gospa Dragutinovičeva (Porzia) in gospica Mekindova (Jessica), kateri obe sta gladko in modulirano prednašali. Izlasti gospa Dragutinovičeva, v prizoru sodne dvorane, je z dostojanstvenim nastopom in razumno dikcijo žela občno priznanje.

Od možkih igralcev je glede razumne in gladke deklamacije prijetno zadel izlasti g. Ljubič v vlogi Bassanija. Dobri so bili tudi g. Požar, ki ni preveč karikiriral svoje barleske vloge princa Aragonskega, nadalje g. Boleslavski, ki je beneškega trgovca Anthonija podal jako umerjeno, ter gg. Vavpotič, Bratina in Ilič. Tudi nekatere nove obraze smo zagledali v manjših vlogah. Od teh je izlasti gosp. Kavčič prav prijetno iznenadil. Igral je kar dve vloge: dožeta in princa Marokanskega. Izlasti v tej je bil njegov nastop siguran, gladek. V vlogi Žida Tubala je gosp. Šuman podal tudi svojo malo kreacijo, — dokaz, da postane prav porabna sila našega gledališča. Ravno tako tudi gosp. Dolgan, ki je igral Žida Lancelota.

Nastopili so vsi v novih ukusnih kostumih, ki so podajali skladno historično sliko. Tudi glede scenerij se je napravilo, kar se je dalo: v prvem dejanju je bila celo kulisa, ki je prav čedno predstavljala „piazzetto“ v Benetkah. Fra Diavolo.

V nedeljo popoldne ob 4. uri se uprizori poslednji kratkoročni popoldanski predstava splošno priljubljena opereta

### „VALČKOV ČAR“

Zvečer ob 8. uri bo pa slovenska premiera in pride na naš oder pisatelj domačin. Uprizori se žaloigra v 4. dejanjih

### „HČI MESTNEGA SODNIKA“

ki jo je dramatisiral po Jurčičevi povesti g. Ferdo Plešič. Naši igralci že dlje časa poskušajo to igro; nadejati se je torej prav lepe, zaokrožene predstave.

\* \* \*

V nedeljo, dne 19. t. m. bo benefična predstava v korist zaslužnega gospoda Dragutinoviča in njegove gospe soproje.

### TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Odmor do premijere Wagnerjeve opere „Mrak bogov“ (Götterdämmerung), ki ni še določena.

POL. ROSSETTI. — Danes opereta „Valčkov čar“.

EDEN. — Danes navadna varietetna predstava.

### DAROVI

— Za Ciril-Metodov ples so nadalje darovali: Občinski urad Žminj 10 K, Pevsko društvo „Hajdrih“ Prosek 2 K; gg. Iv. Kenda Dolina 10 K, ing. Anton Palley Trst 10 K, Alojzij Bunc Prosek 2 K, Mijo Kušcer Barkovlje 10 K, Filip Ivanišević Trst 30 K, Anton Martelanc Barkovlje 10 kron, Josip Lavrenčič Ljubljana 5 K, Mate Mardešič Komiža 2 K, J. V. Foretič Komiža 5 K, Ante Giacconi Komiža 20 K, Fran Čibej Trst 10 K.

## Vesti iz Goriške.

Iz trgovskih krogov goriških na adresu „Gorice“: Oj, kako slabo ste utemeljili svoje nepošteno delo v odgovoru dne 4. marca! Vaš članek je sicer dolg, vsebuje raznovrstnosti, ki so pa vse večalmanj brezpomembne. Ni težko umeti, kaj hočete s to svojo taktiko! Z mnogim besedičenjem o manje pomembnih stvareh hočete odvrtiti pozornost od glavne točke. Hoteli bi se izogniti nevarnemu ovinku s ceneno frazo, češ, da vi že bolje veste, kdo je Slovenec in kdo Lah, nego pa dopisnik v „Edinosti“! Ali, za božjo voljo, smo-li mi mari trdili, da vi ne veste tega?! Narobe. Vemo, da veste. Ravno zato vam pa štejemo v narodni greh, da iz tega svojega poznavanja ljudi ne izvajate — rodoljubnih posledic!

Jedro našega spora z vami je vendar v vprašanju, ali so c. k. notar Pascoletto, Th. Hribar, Giovanni Ussai, I. Lipitsch — Slovenci ali Italijani? Mi pa vemo, da sta med temi dva Italijana, en slovenski renegat in en Nemec! Nadpis vašemu izkazu pa se je glasil: „Izkaz v Gorici poslujočih slovenskih trgovcev, obrtnikov itd.“

Se eno posebno finto rabite, da bi se izvili iz zagate; pravite namreč, da ni nikjer rečeno, da vsebuje omenjeni izkaz vse slovenske trgovce in obrtnike!

Zopet taktičen maneuver, s katerim bi se hoteli izogniti glavnemu vprašanju.

Ne zamerjamo vam toliko, da v izkazu ni vseh slovenskih obrtnikov, trgovcev itd., marveč je vzrok našim rekriminacijam v dejstvu, da govorite v naslovu o slovenskih, a ste vendar uvrstili tudi drugorodnih trgovcev, obrtnikov itd!! Za to se gre! Vemo, da vas ne moremo siliti, da bi delali reklamo za vsakega od nas. Srce vam ne dopušča in — potrpi. S skupno narodnega gospodarskega interesa pa je vsega obsojanja vredno početje, ako se pod slovensko oficijelno firmo dela trgovsko reklamo za tujerodce. Za to se gre.

Vaši dovtipi o g. Gabrščeku kakor trgovcu z lesom so pa jednostavno neslani in smešni. In tudi zlobni so! Sleherni, ki ima le zrnce soli v glavi, je takoj pogodil, da je bilo jednostavno preskočeno jedno ime. V dopisu je bil za Gabrščekom, trgovcem s pisarniškiimi potrebščinami, naveden g. Goljevšček, trgovec z lesom; izpuščeno je bilo „trgovec s pisarniškiimi potrebščinami“ in ime gosp. Goljevškega in je tako navstal oni pogrešek. To je — kakor rečeno — pogodil vsakdo. In tudi pri „Gorici“ so gotovo umeli to; ali kdor je zloben, je — zloben.

Sedaj pa najzanimivejše! Pravite, da nekateri slovenski trgovci in obrtniki niso prišli v izkaz zato, ker niso hoteli! To zopet ne odgovarja resnici, kakor smo se zanesljivo informirali. Dotičniki so odgovorili: „Uvrstite nas, ali izginejo naj imena laških in nemških trgovcev, obrtnikov itd.“ Vi pa se niste hoteli ozirati na to željo, marveč ste — radi svoje nesrečne politike — raje izpustili Slovence, da ste mogli uvrstiti drugorodce.

To je, kar vam po pravici zamerjamo in štejemo v greh. To je žalostno in radi tega smo Vas prišli. Opozarjamo Vas ob tej priliki, da zasledujemo vaše delo do vseh podrobnosti, kajti marsikaj utegne še prav priti!

Bahate se, da je Vaš izkaz popolnejši, nego oni „Trg. obrtnega društva“. Je res to, v kolikor so v Vašem izkazu tudi laški in nemški trgovci, obrtniki itd! V izkazu „Trg. obrtnega društva“ pa so sami Slo-

# POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO  
PO ZMERNIH CENAH  
**RAFAELE ITALIA**  
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Manufakturna trgovina z zalogo perila

## Brosch & Laurenčič - v Trstu

via Nuova št. 40 - (vogal via S. Giovanni) - via Nuova št. 40.

### Vsak dan veliki dohodi za sezono.

Žensko blago modernih barv, panama enotnih barv in pisanih, voile z in brez bordure, satin, perkal, batist itd. — Velik izbor zefirja in oksforda za srajce.

Izbior zaves s čipk, vitrages, preproge itd. Izdelane moške srajce vseh vrst.

Obleke in blago iz bombaža za delavce.

MODERCI REFORM.

Vse blago iz prvih tovarov in po smeri c.m.

VELIKA IZBERA DROBNARIJ.

## Kron 6200!

### AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40-000 voz adinoga tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

## ANTON SKERL . TRST

Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica del Baehi 16, vogal ulica Boschetto TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po smeri ceni.

Varstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba.

## Nova krojačnica!!

Trst, ulica Belvedere 23, I.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po najnovejših krojih in po nizkih cenah.

Za obilen obisk se priporoča udani

416

FRAN MALIS, krojaški mojster.



Damo Vam

Vaš denar nazaj

ako nebi pri poskusu

NOVE

poljne jedilne masti

**Ceres**

bili naravnost očarani.

Slovenci! - Hrvati! - Srbi! - Čehi!

## Odprla se je

v Trstu, ulica Giosue Carducci 9

nova elegantna

hrvatsko-slovenska

**BRIVNICA**

BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316

**Jakob Ortar** naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

410 dobro znano gostilno

**„PRI FRANCU“**

v Trstu, ul. Giosue Carducci 33,

kateri skrbi za dobro pijačo in kuhinjo.

Jako zanimiv, zabaven in poučen LIST S SLIKAMI je

**Ilustrov. tednik**

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le 1 krono 80 stot.

Zahtevajte ga povsod! — Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: ILUSTROVANI

—:—:—: TEDNIK, LJUBLJANA. —:—:—:

**Delavsko kons. društvo na Proseku**

reg. zadruga z omejenim poročtvom

vabi na

**III. redni občni zbor**

kateri se vrši

v nedeljo 12. marca 1911 ob 1. uri popol. v društvenih prostorih.

**DNEVNI RED:**

1. Poročilo tajnika.
2. Poročilo blagajnika.
3. Volitve odbora in načelnštva.
4. Govor predsednika.

Oglašje treba naslovljati na inseratni oddelček „Edinosti“

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje. 107

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Odlikovana krojačnica

**Avgust Stular**

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST

izvršuje pomladanske in

letne obleke

Cene zmerne.

Delo solidno.

venci in ravno s tem odgovarja svojem namenu s stališča koristi slovenskega trgovstva in obrtništva.

Zato pa je trebalo tudi velike drznosti, da ste napisali: izkaz smo izdali z najboljšim namenom, da bi slovensko ljudstvo podrobneje seznanilo z našimi slovenskimi tvrdkami!

Ta pa je res originalna! Ljudstvo hoče seznanjati s slovenskimi tvrdkami na ta način, da opozarjate tudi — na laške in nemške! Zares originalno! Da-li je pa tudi slovensko-rodoljubno?! — ne vemo!

Ljudstvo pa je začelo odklanjati tako vodstvo in tako informiranje. O tem pričajo zaporedoma razne občinske volitve. Ljudstvo je začelo umevati, da je Vi se svojo zagriženo enostransko-strankarsko politiko le zavajate v boj — proti sebi in lastni gospodarski organizaciji.

Slednjič moramo le obžalovati, da so se dotične slovenske tvrdke udele terorizmu in dopustile, da se njihova imena tiskajo v izkazu poleg Lahov in Nemcev in delajo s tem nehoti tem poslednjim — reklamo!!

Za sedaj Vam ne bomo več odgovarjali, vzemite pa na znanje našo ponovno izjavo, da Vas pazno zasledujemo!

## Vesti iz Istre.

### Še k tragediji v sv. Tomažu.

Prejeli smo še nastopne spopolnilne informacije, po katerih moramo najprej popraviti včerajšnji dopis v smislu, da nesrečni Pobega ni le zamahnil proti Bertokovi ženi, marveč jo je tudi večkrat zadel, samo da ne z rezilom, marveč ali z držalom, ali pa s krtom noža. Vendar jo je toliko poškodoval, da je morala k zdravniku. Pri sebi ni imela le sinčka, ampak tudi 4-letno hčerko. Prvi je sedel na ognjišču, druga pa je stala pri ognjišču. V hipu, ko je Pobega ranil Bertoka in hotel navaliti na njegovo ženo, je navzoča mati Bertokova — vijolički v obupu in strahu ter vsa zmedena —: „Tonca, glej na otroke — izgubljeni smo!“

Uboga starka je bila seveda v takem duševnem stanju, da ni mogla nič pomagati in je le kričala. Na srečo pa se je v isti hip ranjeni Bertok zavedel, da je umel vso nevarnost. Zagrabil je puško in ustrelil, kakor smo povedali včeraj.

Pobega je tako divjal, da mu niso dolgo mogli blizu; zato so prihiteli ljudje šli na pod nad kuhinjo, kjer so napravili odprtino ter spustili v kuhinjo vrv, da bi ga prijeli na zanjko. Opazivši to namero se je Pobega vlekel po tleh v izbico poleg kuhinje ter zaprl vrata. Po okolnosti, da v kuhinji, kjer je bil Pobega obstreljen, ni bilo nič krvi, v sobi pa vse okrvavljeno po tleh in po zidu, se daja sklepati z gotovostjo, da je tam zbesnelec z nožem sekal po svoji lastni nogi. Za to govori tudi dejstvo, da je bila potem nad kolenom tako razmesarjena, da je kost ven štrlela. Tudi zdravnik dr. Perko je izjavil, da tako razmesarjenje ne more biti vsled strela.

Da bi ga ukrotili, so mu ljudje skozi okno metali z lopato pepela v obraz, da bi ga omamili. Vsi tedaj se je Pobega zopet zavlekel iz izbe v kuhinjo, kjer je v kotu med izbo in stopnicami v prvo nadstropje skril nož v „kordinje“, kjer mesijo kruh. Se le tedaj, ko so ljudje videli, da nima več noža, so se mu približali, mu zvezali roke in nepoškodovano nogo, pri čemer se je vendar še branil na vse pretege. Izvlekli so ga iz kuhinje pred hišo, kjer so ga privezali ob steber verande. Tu so ga držali nad eno uro, ker so čakali na orožnike iz Kopra. Ker pa teh ni bilo, so ljudje Pobego naložili na voz in ga odpeljali v Koper. Me potoma so srečali orožnike, ki pa niso hoteli intervenirati, ker so že v Kopru čuli, da gre za čin blaznega. Popred že pa so poslali enega moža v Koper, da tam v občinski stražnici sporoči o dogodku in da kaj ukrenejo. Mož je prišel tja okoli 3. ure. Ali nič niso hoteli storiti, češ, da mož spada pod dekansko občino — dočim živi faktično že 4 leta v koperski občini — ter da se boje stroškov. Še le po energičnem nastopu tjakaj prišedšega brata ranjenega Bertoka, g. Nazarija Bertoka, so ob 6. uri zvečer naročili voz in prinesli prisilni jopič, da pojdejo po Pobega, ki pa je bil med tem že v koperski bolnišnici. Čudno je bilo to postopanje na občini v Kopru in opravičeno jih je apostrofirjal g. Nazarij Bertok, da gre tu za veliko nevarnost in da je občini v dolžnost, da ukrene potrebno, ker tudi oni morajo plačevati davke in doklade v občinsko blagajno. V takem slučaju bi bilo naravnost brezvestno, ako bi hoteli šele obveščati župana druge občine. In sramotno je za stražarje, ako sami priznavajo, da ne vejo, kako jim je postopati v takem slučaju.

Zanimivo je vprašanje, kaj je gnalo Pobego v take grozne čine. Ali je zblaznel, ali ne? Dejstvo, da je vse ljudi dobro poznal in tudi žnjimi govoril, bi kazalo, da je bil pri zavesti. Z druge strani pa psihologija vsega početja govori proti temu domnevanju. Pred vsem okolnost, da je divjal proti nedolžnim otročjem, posebno pa njegova izjava nasproti Nazariju Bertoku: „A si prišel tudi ti! Ali ti nisi nič kriv. Toda moj sin je pokvarjen — in če ni, bo v kratkem...!“ Sploh je že popred kazal srd proti svojemu sinu in tudi proti vsej družini. Če pa pomislimo, da je sinu šele 6

let, moramo priti do zaključka, da je Pobega um potemnil.

Ker pa je — kakor smo že včeraj povedali — že prejšnji dan in prejšnjo noč nevarno grozil družini, je njegova žena vsakako pogrešila, da ni obvestila oblasti o tem. Da je to storila, morda ne bi bilo prišlo do take nesreče.

Iz vsega tega opisa na podlagi podatkov iz ust očevidcev, izhaja jasno, kako perfidno je zagrešil „Piccolo“ se svojim nesramno lažnjivim poročilom, v katerem ubožega Bertoka — vrhu tega, da ga je zadel tako huda in mu grozila še hujša nesreča — še obsiplje z očitanjem, da je streljal na — pijanega! Višek lažnjivosti pa je v tem, da trdi „Piccolo“, da so tako pripovedovali ljudje, ki so Pobego pripeljali v Koper. Interesantno je, da je orožniški stražmojster v Kopru ravno nasprotno očitil Bertoku, da je namreč prepozno streljal.

Saj pravimo: „Piccolo“ ne bi mogel živeti, ako ne bi ob vsaki priliki črnil in blatil našega ljudstva.

Včerajšnja naša vest, da je 7-letna hčerka Josipa Raknerja umrla, se ne uresničuje. Pač pa je včeraj — v koperski bolnišnici — umrl zblazneli Pobega!

Novo društvo. C. k. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Hrvatska Čitaonica“ v Sovinjak (blizu Buzeta).

## MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besede. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj los. oddelku.

**Ceno meso**, vsak dan sveže, 5 kg govejega mesa samo 4 krome franko po povzetju, strogo solidna postrežba, ker reflektujemo na stalne odjemalce. Meso je tekmo 24 ur na vsakem kraju. Alter H. M. Kerince, Ograko. 417

**Spretna uradnica**, ki slabiže skoro 5 let v pisarni v čija podjetja na deželi, želi vstopiti v službo v Trstu ali Gorici, kot korespondentinja (slovenski in nemški jezik) ali kot knjigovodja (enostavno knjigovodstvo). Večja je vseh pisarniških del in strojepljaja. Sprejme tudi mesto blagajničarke v kaki vliki trgovini, kjer bi bila eventualno polg tega tudi seldokontinista in korespondentinja. Naslednji mesec dni po dnevu pogodbe ali tudi pozneje. Cenjene ponudbe pod „Služba“ na upravnistiho „Edinost“.

**Knjigovodja** in korespondent v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku z najboljšimi pričetnimi desetletne pisarniške prakse išče službe. Ponudbe na upravo lista. 418

**Mlad** trgovski pomočnik, več slovenskega in nemškega jezika, išče službe. Ponudbe na upravnistiho Edinosti pod „Ivan“. 419

**Sobica** se odda takoj za 10 kron mesečno. Gaspare Gozzi 3. II. vrata 5. 342

**Trgovci, obrtniki, vmirovijenci!** V Kopru je na prodaj nova hiša, trg s. Marino 736 čelo na jug, stranski fronta na ulici na vzhod in zapad; svetloba, zrak od treh strani; lep vrt; v vseh sobah pipa za vodo. Večina kupnine se pusti na dolgu za več let. Naslov pove Edinost pod števil. 408.

**Vrtnarji, kmetje!** V Rojanu (Judavec) prodam okoli 2200 sežnjev zemlje izvirne in kamnolom na mestu. Celo po K 3 — reženj; kosi po K 7 — seženj. Razgled na morje. Naslov pove Edinost pod 409.

**Dva** šivalna stroja Singer za vsa dela in tudi za vezenje se prod. sta po 100 kron. Via S. Caterina 7, dvorišče, skladišče. 411

**Na prodaj** hiša z 2 sobami, 2 kuhinji in vrtom. Naslov pove „Edinost“ pod št. 413.

**Prodajalnice** likerjev, obiskovano od Slovencev, zaslužek 10 kron dnevno, se prod. ali odda v najem za poskus. Obrniti se na Collarisch, kavarna Corso 9—11, 3—6. 395

**Gostilna** v centru mesta, prod. se pod ugodnimi pogoji radi družinske žalosti, dobilo bi se posojilo od tovarne piva. Obrniti se na Collarisch, kavarna Corso od 9—11, 3—6. 394

**Hišica** s 5 stanovanji in 36 sežnjev zemljišča v sredi sv. Jakoba za 7500 kron, druga v ulici Itria s 4 prostori 104 sežnjev vrt, 2 vodenjaka za 9000 kron. Obrniti se na Collarisch, kavarna Corso od 9—11, 3—6. 393

**Za majhno** zemljišče (sadje, vino in zelenjava) v Škorklji se išče oženjen vrtnar brez otrok. Predstaviti se v nedeljah. Vetta di Scrocola 863.

**Sobica** se odda takoj v ulici Barriera vecchia št. 22. IV. 417

**Hlev** za 15 konj se išče takoj. Kdo išče pove „Edinost“ pod št. 324. 324

**Svetlo in likano perilo.** Kdor hoče svetlo in likano perilo, naj se obrne na zavod F. Samokoz v Trstu, ulica Cecilia št. 14, pritličje. Telefon 22-69. 2003

**Akademski kipar Ivan Zajec** ustanovil je svoj kiparski atelje v Trstu pri Sv. Ivanu (zraven cerkve) ter se priporoča svojim cenj. sorojcem na vsa v to stroko spadajoča naročila. 838

**Županstvo v Prvačini** vabi svoje občinarje, bivajoče najmanj 10 let v Trstu, ki želijo brezplačno doseči domovinsko pravico tržaško, da se oglašijo vsako popoldne od 6.—7. ure pri A. Laneve, kazenskemu zagovorniku v Trstu, Scala al Belvedere št. 4. I. 380

**Kat. vd. Mulej** Trst, Piazza Ponterosso št. 6. Trgovina jestevin in kolonijal. Zaloga sveč, mila in čistila v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Priporoča se Ivan Bidovec

MEHANIČNA DELAVNICA

# F. Miheučič & F. Venutti

Trst - Via Tiziano Vecellio 4.

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. Industrijske instalacije vsake vrste: mlince, stiskalnice in čistilnice. Specialitet: žag za kamne, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje o ilk in uzorcev za testenine in bliskote. — Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vadrževanje zidarskega materiala, mletje kave, droč in drugih tehničnih predmetov.

Krojačnica za civiliste in vojake :  
**Franjo Polanec**  
v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6. II. n.  
Priporoča se slavnom občinstvu in vojaštvu za vrakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmernae.

**STRUCHEL & JERITSCH**  
manufakturna trgovina  
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina  
NOV PRIHOD  
volnenega blaga za moške in gospe, svila, svilen zefir, batist za bluze, čipke, vezanine, okraski in drobnarije. Preproge, zavese, srajce in modrice po konkurenčnih cenah.

Hočete se prepričati?  
obiščite velika skladišča

**Marije ud. Salarini**  
Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove  
(vogal Torrente) Ailla 44 di Londra

Velik izbor zagotovljenih oblek za moške in dečke kosmulj za otroke. Povračniki, modae jope kakor tudi raznih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Neprsmočljivi plašči (pristal angleski). Specialitet: blago ta- in inozemskih tovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

**UMETNI ZOBJE**  
Plombiranje zobov

**Izdiranje zobov brez vsake bolečine**

**Dr. J. Čermák || V. Tušcher**  
: zobozdravnik : | koncesij. zobni tehni

... TRST ...  
ulica della Caserma št. 13, II. n.

**Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst,**  
Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

**Pristni, dober brinjevec** se vdobi pri Lovru Šibeniku v Šiški pri Ljubljani. 1681

**:: Panificio Triestino ::**  
**Otvoritev filijalke na Opčinah**  
ob sežanski cesti.

**Splošno anonimno društvo za prevažanje**  
Via Ghega 3, Telefon 2487.  
**Šramba in prevažanje pohištva** Telefon 1220. **Razpošil. In šramba kovčkov** 2572.  
**Čiščenje in šramba preprog** Telefon 2573.

**Novo pogrebno podjetje v Trstu**  
Corso št. 49 (vogal Piazza C. Goldoni) Telefon 1402  
Popolnoma preskrbljeno z vso potrebno opravo za izvršitev pogrebov vsakega razreda. Ima na izbero monumentalne voze s steklom in električno razsvetljavo, črno-zlate črno-srebrne, belo-zlate itd. Prevaža mrljice na vse dele sveta. — Umetna oprava za postavljanje mrtvaških SOB in ODROV. Prodaja razne krste, sveče, vence iz umetni. svežih cvetic, porcelane, perle, metala  
**VSE MRTVAŠKE PREDMETE. — Cene ugodne.**

TRVDKA  
**Adolf Kostoris**  
skladišče oblek za moške in dečke  
Trst, Via S. Giovanni 16, I.  
TELEFON 251 Rom. II.

(zraven restavracije „Cooperativa“ ex Hacker)  
**Prodaja na mesečne ali tedne obroke**  
obleke in površnike za moške  
perilo itd po dogovornih cenah.  
POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v I. nad.

**Josip Semulič**  
TRST, ulica dell' Istituto št. 5  
Priporoča slav. občinstvu SVOJO PEKARNO in SLADČIČARNO, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne sladice. Moka iz I. mlincev ter maslo. Likeri, vino in pivo v stekli.  
Postrežba tudi na dom.

**GOSTILNA N. D. O.**  
ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila.  
Gostilna je otvorenja vsako soboto in nedeljo do 1. ure popoldne.

**Bogomil Pino**  
bivši urar v Sežani  
: ima svojo novo prodajalno  
**UR**  
v TRSTU ul. Vine. Beilini št. 13 .. nasproti cerk. sv. Ant. nov. VERIŽICE po tov. cenah